

Nro 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

Költ Bétsben Juliusnak 15 dik napján 1794.
esztendőben.

Hadi Történetek.

A közelebb múlt Pénteken költ Kurirunknak 50-ik lapján említettük egy két szóval az ontsatát, melly a' *Rajna* mellett táborozó Cs. K. és Frantzia seregek közt *Juliusnak* 2 dik napján történt. Erről bővebb tudósítást vévén a' Fels. udvari hadi Cancellária, mi is kívánunk azzal Erd. Olvasóinknak szolgálni. A' nevezett napon három colonnében indúltanak ki a' Frantziák seregeink ellen; az első, melly egészen lovasságból állott, *Schweigenheimi* taoyánk ellen; a' második *Weingarten* alatt állott tábori őrizetünkre; a' harmadik, és a' melly gyalogságból állott a' *Schwe-*

genheimi és Gommersheimi erdőségnek el foglalására. Mind ezekről jókor tudósíttatván vezéreink, vigyázni parantsoltak az avantgardét, *Karajtzay* Generál Májor pedig a' leg jobb rendeléseket tette az emített erdőségnek meg tartására. Az elsöre, *Véosey* huzár regementének vitéz Obristlájtinántya *Skaritzza* úr, a' *Lingenfeldi* térségen ra bukkanván, belé vágott, és a' nállánál sokkal számosabb, 's emberi mód szerént erősebb ellenséget, úgy öszve zavarta, hogy annak se szíve, sem alkalmatossága nem vólt többé a' viadalnak meg újítására. Nagy segítségére vóltanak e' győzödelemben *Preschern* Obester a' *Gradiskánusok* regementéből, *Oelinger* kapitány az ártillériától, *Gr. Sermage*, *Wesselka*, és *Bénázi* kapitányok, a' ki az *Érdödi* huzár regből való vitézekkel az ellenség oldalába tsapván, nem kis okai vóltanak az ellenségen vett győzödelemnek. Jóllehet pedig itten nem kevés kárt szenvedtenek a' *Frantziák*, és egészlen *Lingenfelden* és *Westheimon* túl lévő sántzaikhoz vissza-üzettek: még is mindazáltal tovább is folytatni akarták a' tsatát, dél után 4 óra tájban meg újították az ágyúzást, *Freyzbach* felé előbb nyomúltak, külső ör-állóinkat visszra nyomták, 's ki mondhatatlan mérgessggel hajtottanak a' fellyebb nevezett erdők ellen. — Három izben hajtotta őket vissza *Simmich* a' *Szerviai* szabad sereggel, de mindannyiszor visszra nyomta ötet az ellenség, és nemtsak a' Cs. K. hanem a' *Prusszus* seregek ellen is ki költ.

Ertésére adatván a' fő hadi vezérnek *Albert* királyi hertzegnek e' történet, leg ottan *Schweigenheimba* ment Gróf *Brounéval* égyütt. Azon közben *Hohenlohe* hertzeg is, a' ki már annakelőtte egynéhány granatéros bataliont küldött a' *Weingarteni* tetőkre, más granatéros batalionokkal a' fellyebb említett erdőségnek meg tartásáigyekezett, és egynéhány izben meg sikésitette az ellenségnek ágyúit, *Preschern* Obester tulajdon batalionnával égyütt derekasan tüzelt az ellen-

ségre, kinek nem kevés segítségére vólt, a' Székely lovas regimentnek mostani vitéz Obristlajtinántya *Dániel* úr, és *Paul* fő Strázsamester *Schröder Wilhelm* regimentéből, a' kik mind ketten rendkívül való bátorságot és vitézséget mutattak e' vakmerő és véres tsatában. B. *Einsidel* Generál Májor is, a' kit *Hohenlohe* hertzeg, *Waldeck* regementyének három osztályával, és a' Wétsei, 's Erdödi huszárokkal a' *Freysbach* sk földre küldött, bölts rendelései által igen sokat szolgált az ottan lévő erdőségnek meg tartására. — Más részről *Hohenlohe* örökös hertzeg Prusszus Generál Lajtinánt *Freyspachból*, *Freyersheimből* és *Böbingenből* egészlen ki üzette a' Frantziákat, melly dolgot *Schlögelhoffer* Generál Májorra bizta a' nevezett hertzeg. Ezen tsatában mások felett meg különböztették magokat mind bölts rendeléseik, mind ritka vitézségeik által, *Ehrbach*, *Benyóvszky*, és *Fábry F. M.* Lajtinántok; *Neu*, *Karajzay*, *Kospoth*, *Hocze*, *Baader*, *Otskay*, *Funk*, és *Schlögelhoffer* Generál Májorok, B. *Laudon* Obester; B. *Baader* és *Dietrich*, *Wallis Olivier* rgből, *Coll* fő Strázsamester ugyan azon rgből, *Weistenstein* kapitány a' *Waldeck* dragonyos regimentéből, és *Schilling* all hadnagy *Terczy* regből; *Hontel Ferentz* Manfredinl granaatéros batalionnyának káplárja, *Reinbach Wilhelm* fő pattantyús, és *Kralikovits* Erdödi huszár regimentéből való káplár, a' ki jeles vitéz tetteit életével 's halálával meg is petsételte. Részünk-ről 73 ember esett el ezen 12 óráig tartott tsatában; 391 sebesitetett meg, 20 tévelyedett el. Az elsők közt vólt *Krajevich* fő hadnagy a' Horváth vég seregtől; a' másod rendbeliek közt *Preschern* Obester, *Buchvald* kapitány, és *Spieler* fő hadnagy a' Strasoldó regből, *Legrand* fő hadnagy *Huff*, és *Diokovich* zászlótartó a' *Schröder Wilhelm* rgből. Az ellenségnek vesztesége jóval nagyobbra tétetik, egy kapitány, egy hadnagy, és 22 köz ember fogattatott el közöttük.

Erról a' történetről illetélen tudósítás adatatott ki *Kirrweilerben* (a' *Speyeri* püspökséghez

tartozó városkában) e' folyó hólnapnak 3-ik napján: Tegnap, u. m. *Juliusnak* 2-dikén, mind a' *Speyer* alatt táborozott *Austriacusok*at, mind a' *Hohenlohe* örökös herizeg kórmányára bízott *Pruffzusok*at meg támadták a' *Frantziák*, oly fel tétélel-lévén, hogy e' két armádia közt lévő egygyességet két felé szakaszthassák. Eleinte bődögültak is fel tétélekben, mind *Freysbachot*, mind azon túl lévő erdőt el foglalván, és egézien *Gommersheimig* előre nyomúltak. Értésére esvén e' dolbg *Hohenlohe* örökös herizegnek, *Wolfradt*, és *Blücher* Generál Májorokra bizta a' mar isztazásba merült avantgardájának kórmányát; maga pedig három batalion gyalogsággal, és 15 escadron lovassággal balra tartván, meg támadta *Freimersheimnél* a' *Frantziák*at, meg verte őket, ki vette kezek közzül *Freischbachot*, visszafordult az *Austriacusok*nak, és a' *Hambachi* klastromon túl üzte őket. Az *Austriacusok* is szerentsések voltak *Schweigenheim* mellett, *Wolfradt* és *Blücher* Generál Májorok ki üzték őket *Fischlingenből*, és *Edesheimből*. — A' *Frantziák* közzül mintegy 5 vagy hat száz maradt a' tsata piatzon, fogságba pedig 200 esett. — *Lojos* *Pruffzizai* királyi herizeg alatt *Fischlingen* mellett, agyon lövetett a' lova — a' *Pruffzusok* közzül 80 .. 90 ember holt meg, és esett sebbe.

Schweigenheimnél lévő *Vorpost*ról, avagy kü'ső strázsáló tanyáról illetén tudósítás érkezett hozzám tegnapi napon: Éppen *Vorpost*on valék tegnap (u. m. 2 a *July*) *Schweigenheim* előtt a' szöllök mellett balra, a' midon hajnalban egézf front lovassággal, reánk *vorpost*on álló avantgardára rohana az ellenség, semmi plenkirozó egygyes embereket előre nem küldvén. Engemet 50 emberből álló commandómmal, öt vagy hat larma lövésem után egy carrierben le kergete a' szöllök alatt való diófákig, holott ismét meg állottam, és ismét égyget vagy kettőt lövettem; ismét rám rohana, ismét meg szaladtam színtén az *Oláh* gyalogság lágere előtt lévő árokig, és

már az ellenség is a' nyakamon vala; hanem szerentsémre egy három fontos ágyútska állott az oláh front előtt, mellyből nagy sietséggel három kártáts lövést tétettem, melly az utánam eredett, és mintegy 300 lépésnire tőlünk lévő Frantziák közzüi, nem keveset terített a' földre. — Ekkor meg fordulván az ellenség, jobbra, a' szőlők mellé sietett, a' kik közzüi, sokat le sodortatott a' Székely huzárok közzül való *Györffy* kapitány két ágyúval, kik közzé a' *Vécsey* huzár regimentjének egy divisiója bé vágván, tsunya mézfárlást tett köztök. Ekkor meg fordulván a' Frantziák egy völgybe húzták magokat; de itt sem vólt tsendes meg maradások, mivel a' heggyen ki szögeztetett ágyúink mind addig szórták közikbe a' kártátsot, valameddig *Lindenfeld* háta mellé nem vonták magokat.

Hasonló sietséggel rohantak avántgardánknak jobb szárnyára, a' hol *Székely Sándor* kapitány úr Svadrona, és *Dániel* Obristlájinnánt úr divisiója állottak, a' mellyek nagy bátorsággal rohantak az ellenség sűrű sorjaira. Annakutána oda érkezhvén a' sok ágyú, és gyalog regimentek az első treffenből, mind két részről el kezdődött az ágyúzás, 's szinte setét estig tartott. Veszteségünk igen kevés az ellenségéhez képest, ámbár 300 sebbe esettől többet számlált armádiánk, az alattam valók közzül egy ember, és egy ló veszett el, 's három kapott sebet; de az ellenségnek leg alább is lehetett két ezer sebese és halottya, a' mint a' *Freisbachi*, *Weingarteni*, és *Lindenfeldi* parasztok belzéllették, mivel némelly fajúból 27, másikkól 20, némellyikből 16 szekerek horták, szüntelen a' sebeseket; az el hüllottak mind a' tsata helyén maradtak, és a' mint távolról láttuk, ma temettettek el. Ezen szinte setét estig tartott acióban és ágyúzásban igen vitézül viselték magokat a' vorposton állott Székely huzár regimentnek tisztjei, nevezetesen *Dániel* Obristlájinnánt, *Gr. Teleky*, *Székely Sándor*, *Bartzikay*, *Györffy*, és *Czirjék* kapitány

urak; *Lukáts*, *B. Radák*, *Gr. Tóldalaghy*, *Czikó* és *Zober* fő hadnagyok; *Barta*, *Maurer*, és *Ferenzi* all hadnagyok, az alattok lévő all tisztekkel, és köz emberekkel egyetemben. (Ezekről legkisebb emlékezet sem tételik a' hadi Cancellária által ki adattatott jelentésben). — Ma ismét ki rukkoltunk, és a' Rhénuson túl lévő battériánk a' *Lindenfeld* mellett lévő két *Fr.* battériákat, mellyek tegnap nekünk sok kárt tettek, egészen öszve lötte, 's ágyúikat demontirozta, az az, le lövöldözte tengelyeiről. — *P. S.* Mai ágyúzással egy *Frantziát* lovasból égyütt le ütött az ágyú golyóbis, kit is látván az *Erdödy* és mi köz embereink, oda futottak, és a' már meg döglött lóról le szedvén a' szerzámot, a' *Frantziáról* le húzták a' lovat. Véres lévén a' *Frantzia*, azt gondolták hufzárjaink, hogy azt is érte a' golyóbis, tehát égyik a' másikonak nem engedte bántani, mondván: ne bántsd, úgy is mingyárt meg gebed; hanem minden köntösét le húzták egész az ingéig, 's azzal vissza jöttek. Egyszer csak fel ugrik a' *Frantzia* a' földről, néki rikkanta magát: *vive la nation*, 's el fut a' *Frantziák* közzé egy ingben, mezitláb és süvegetlen.

Továbbá elő adja a' Fels. hadi Cancellária azon ütközetet is, a' melly *Juniusnak* 26-dikán *Orchies* mellett történt, holott a' *Kray* Generál Májor kórmányára bizattatott *Austriai* seregeket, három oldalról mintegy 3 vagy 4 ezer *Frantziáság* támadta meg, a' kik mindazáltal a' nevezett Generál által vissza hajtattak, 200 hóltat és sebest, és 20 fogságba esettet hagyván magok után, Részünkről a' sűrű ágyúzás és kártátsozás közt is 30 nál többre nem ment a' hóltaknak és sebebesteknek számok; az elsőbkek közt vólt *Gr. Coloredó*, *Colloredó* *Jósef* regementéből való kapitány; az utólsóbbak közt *Cremona* hadnagy a' *le Loup* vadász seregétől, a' ki hová lett, nem tudatik. Ezen isatában különös vitézséget mutattak *Ferdinánd* fő herczeg hufzár regementéből *Andrássy* kapitány, a' meg hólt *Gr. Coloredó* ka-

pítány, *Pach* kapitány a' *Laudon* szabad seregétől, és a' fellyebb nevezett *Cremona* hadnagy.

Koburg hertzeg igyekeztvén *Charleroyt* az ostrom alól fel szabadítani, *Jun.* 26 dikán, megtámadta a' *Frantziákat Lambusart, Heppignies,* és *Gosselies* mellett lévő bé santzolt tábor helyeiken, és szerentsésen vissza is verte külső ör-álló seregeiket. Annakutánna, arra a' szárnyára ütött az ellenségnek, a' melly a' *Sambre* vize mellett lévő tetőkön telepedett le; de mivel már annakelőtte való nap dél után capitulált *Charleroy,* és így ostromló seregeit is ellenünk fordíthatta az ellenség, lehetetlen vólt rajtok diadalmaskodni. Ahozképest *Koburg* hertzeg félbe szakasztotta a' viaskodást, és minekutánna a' sebbe esteket hátrább küldötte, és a' sok nyúghatatlanság miatt el lankadott gyalogságot ki pihentette vólna, *Nivellesnél* táborba szállott. Ezen véres tsatában 208 emberünk, és 213 lovunk veszett el; 1017 emberünk és 278 lovunk sebesítetett meg, az el fogattattnak pedig 361 emberre és 46 lóra megyen a' száma.

A' többit jövő postára hagyjuk.

Lengyel Ország.

Mostanában semmi nevezetes dolgok nem történtek *Lengyel Országban.* *Kosciuskó* Generálissimus felől is igen keveset halhatunk, a' *Varsau* és az ő serege közt való égygyesség két-felé szakasztatott az égygyesült *Prusszus* és *Orosz* seregek által, a' melly nyilván való jele annak, hogy ezek nagyon ki terjesztették magokat *Lengyei Országban,* és hogy nem sokára nyaka szakad a' *Lengyel* revolutiónak. — Úgy hallatik, hogy *Kosciuskó* Mótdva felé vonnya magát, kétség kívül olly fel tétellel, hogyha elégtelen lejjénd az ellent állásra, *Török Országban* találhasson magának menedék helyet. — *Warsovia* nagy szorongattatások közt vagyon, attól tartván, hogy *Krakovia* dallyára fog jutni. *Wielhorzski* Gen-

rál másként fel nem válallya a' *Lythvniában* való fő kormányozást, haemha 22 ezer ember, és elegendő tábori eszköz, és munitió adattatik nékie. Minden fabrikák, és minden szükséges mester emberek, mint p. o. kovácsok, nyereg, és szekérgyártók, tsizmadiák s. a. t. fel irattattak a' koronához tartozó Lengyel Országban, e' mellett minden kész bőr, nyereg, vas, büdös kő, puska-por, salétrom, kova, és keményen meg tisztított *Kosciuskó* által, hogy azokat senki ne mérészellye, vagy az Országból ki vinni, vagy idegen kereskedőknek el adni, a' ki e' parantsolat ellen vétendő, haza ellenségének fog tartattatni, és mint olyan meg is büntettetni. — *Jun.* 20-dik napján 5 pontot küldött *Kosciuskó* Warsóviába. — Annaképpen harmad nappal egy proclamatiót tétett közönségesse, mellyben arra serkengeti a' *Warsóviái* aszfzonyokat, hogy katonai ingeket, mellyekre igen nagy szüksége vagyon a' Lengyel seregeknek, varjanak, s az által is nyilatkoztassák ki hazájokhoz való szíveteket. A' foben járó dolgokat ügyelő Commissiónak adattatott rendeletek közt ez olvastatik; A' ki a' hadakozás alatt, akármelly szín alatt pézst vejénd fel a' haza ellenségeitől, halálra sentenziáztassék; a' ki hazájának védelmezésétől magát vonogatóndja, vagy másokat is el vonánd attól, elsőben minden örökségeit el vesztí, hogyha pedig másodszor azt miveléndi, örökre ki üzettetik hazájából.

Olasz Ország.

Bástiának, a' Corsikai szigetben lévő fő városnak el vétetése után, *Jun.* 7 dikén *Cálvinnak* ostromoltatásához fogott *Hood* Admirál. *Barcellona* felé sebes lépésekkel mennek a' Frantziák a' Spanyol ármádiának a' minapi meg győzetteése után, a' melly. nem kevés szorongattatások közzé ejtette az oda való lakosokat, és kormány széket. A' mint a' hir szárnyál a' *Jun.* 6 dikén *Tulonból* ki indúlt Fr. flotta is *Barcellónának* os-

tromlására rendeltetett. — A' Sz. Pápa nagy *Jubileumot* tartott a' múlt Pünköst innepe után, melynek végbe menetelével a' Trinitáriusok templomába, az óltári Szentségnek ki tétetése alatt áldást mondott az oda fel gyülekezett sokaságra (c). — A' *Vesuviusnak* minapi felgyúlásakor 30 ezer emberrel kevesedett meg a' körül belől fekvő helységek lakosainak száma, kik rész izerént, a' nagy félelem miatt, honnyaikat oda hagyták, rész izerént pedig meg eméltettek az égő vulcánusnak forró leve által.

Helvétzia.

Egy *Lausanni* magános levél azt beszéli, hogy a' *Bernai canton* erőssen készül a' hadakozáshoz, hogy mind a' lakosok, mind az ottan tartzkodó idegenek szorgalmatosan gyakorolják magokat a' fegyverben, a' melly utólsóbb dolog ennekelőtte ellekezett a' Helvétusok constitutiójával. Kiváltképen sok hazájokból ki költözött Frantziák vettek ottan szolgálót, kik között nagy születésű emberek is találatnak, p. o. a' *Párisi* volt Parlamentomnak egy nevezetes tagja, a' ki felől ennekelőtte hat éftendővel ha azt mondotta volna valaki, hogy ő még valaha mint köz katosa a' *Lausanni* kapu előtt strázsán fogna állani, bizonyosan a' bolondok tornyába záratatott volna. Több példák is vagynak ilyenek, mind Helvétziában, mind más Európai tartományokban, mellyek égyedül a' Frantzia revolutionnak izomorú következései. A' többi közt

---

(c.) *Jubileumnak* nevezetik a' catholicus keresztényeknél, a' közönséges és tökéletes bűn bocsánat. Ezt a' szokást leg elsőben is VIII Bonifacius Pápa állította fel, a' melly elejénten 100, az után 50, az után 30, végtére minden 25-ik éftendőben szokott tartatni. Vagynak mindazáltal más rendkívül való Jubileu-

két Frantzia *Marquis* vagyon *Lausannában*, a' kik közzül az égyik tsépléssel, melly mesterséget szerentsésebb állapottyában, gyönyörüségből tanulta vólt meg, a' másik pedig asztalossága által keresi mindennapi kenyerét — két született Fr. Grófné varrása és himzése által, egy vólt abbé pedig fa-vágással, és más chez hasonló kemény munkája által.

Frantzia Ország.

Minap azt végzette, 's ezen végzését, minden Frantzia armádiákhoz meg is küldötte a' Párisi N. Gyűllés, hogy egy Anglus és Hannóveranus el fogattatott katonának se adjanak pardont, hanem minden irgalom nélkül öllék meg őket. Természetesen a' tromfot tromfal kellene vissza ütni: még is a' *Yorki* hertzeg ellenkezöt mivel, és seregeinél ollyatén parantsolatot tétett közönségessé, mellyből ki tündöklött az emberiséghez való szives hajlandósága, és mind embert, mind kereltényt illető jó indúlattya. Ugyan ezen parantsolatban elevenen le festette a' *Párisi* N. Gyűllés gondolkozásának módját, és arra intette a' Frantzia katonákat, hogy azon emberi érzékenységgel ellenkezö parantsolatnak ne engedelmeskedjenek. *Párisba* küldettetvén ez a' proclamáció, és Jun. 26 dikán el olvastatván a' gyűllésben, szokása szerént illyeténképen magyarázta azt *Robertspiere*. Mit akar róllam mondani a' *Yorki* hertzeg? róllam, a' ki az által értem el

---

mok is, mellyeket némelley nevezetes dolgoknak emékezetére, rendelnek a' Sz. Pápák. — A' múlt századokban igen sok emberek szoktak Rómába az illyetén jubileumokra menni, hanem miólta hasonló innepeknek tartásokra más tartománybéli püspököknek is hatalom adattatott, azóltától fogva kevés idegen embert lehet illyetén alkalmatossággal ottam látni.

minden kívánságaimnak tellyesedését, hogy Fr. polgár, 's a' nemzetnek képviselője, és meg győztetve vagyok polgár társaimnak hozzám való szeretetéről. Talám ugyan le akar engemet ezen méltóságról talzítani, és királyi székbe ültetni? s. a. t. Láttyaíok ezekből polgár társaim a' veszedelmünkre hányatott tört, ellenségeink azon iparkodnak, hogy gyanúsakká tegyenek bennünket a' nemzet előtt; valameddig élünk meg nem szűnünk a' tyranusok, 's hazánk árulói és ellenségei ellen viaskodni. — *Guadet és Salles* két nevezetes, de gyanúságba esett, vólt tagjai a' N. Gyűlésnek, mind ketten belső baráttyai néhai *Brisótnak*, fel találtaíván *Burdóba* vitettek, 's ottan tsak hamar fel is áldoztattak a' sz. gyíllotinének.

Az idei aratásra nézve következő végzéseket hozott a' N. Gyűlés *Jun. 27*-dik napján: — 1. A' földnek idei termése, a' polgároknak gondviselésekre, hazafiúi szeretetekre, és emberiségekre bizattatik. — 2. Minden némű gabona requisitióba tételik a' kórmányszék által, az az, a' hadi seregek szükségére rendeltetik. — 3. Az aratás után, minden termés fel irattatik, minden mezei gazda köteles szorosán fel adni, mit és mennyit aratott, 's ezen vallás tétele azon közönségnek magános laisíromába irattatik fel. — 4. Ez a' laisírom, az aratás után esendő első *decautén*, avagy tizeden, közönségesen el fog olvasiatni azon gyülekezetnek egybe gyűlésekor. — 5. Minden polgári eljárók két biztosokat fognak rendelni a' gyanús vallástételeknek meg vizsgálására, valaki termését igazán fel nem adja, el veszti el titkolt gabonáját. — 6. Minden mezei gazda köteles lefzen termésének egygy részét, az aratás után ki tsépelni, hogy ekképen, mind a' piatzokon, mind a' táborozó seregeknél elegendő kenyér lehessen. — 7. Minden gyülekezet köteles terméséről egygy kü önös laisíromot készíteni, 's azt azon kerületnek által adni, a' pedig a' N. Gyűlés által ki rendeltetett *Commissionának*.

8. A' gabona ki vitettetéséről, és törvénytelen meg vételéről hozatott törvény, tovább is fel fog maradni. — 9. A' municipalitások, avagy polgári előjárók kötelesek ezen végzésnek be telyesítéséről számot adni.

Most azon gondolkozik a' közönséges Jóra ügyelő Commissió, mitsoda színű és szabású nemzeti köntöst kellessen a' nemzetnek rendelni. — A' mester legények, kiváltképen pedig azok, a' kik a' fegyvert készítő fábrikákban dolgoznak, egynéhányszor öfzve gyűltek a' közönséges piactokon, arról tanátskozván egymás közt, miként kellene, 's lehetne napi béreket öregbiteni: ahoképest parantsolatot adott a' közönséges bátorságra ügyelő commissió, hogy ezekre az emberekre szorosan vigyázzanak a' strázsák, és mihelyt tapasztalándják őket számosan öfzve gyűlleni, üzzék széllyel. Tudjuk az el múlt történetekből, hogy kiváltképen a' fábrikánsokra nézve határozatott meg az eleségnek arra: és azt is tudjuk, hogy annyi napi bér rendeltetett nékik, a' mennyi a' leg drágább időkben sem vólt. *Jun.* 22 dikén a' *Temple* úttzájában egy magános háznál a' *Catholicus* kerefztények módjok lizerént tartatván isteni tífztelet, mind a' mise mondó pap, mind a' fel gyűllöttek meg fogattak, és szorosan meg visgáltattak egybe gyűlléseknek valóságos okáról. — *Amar*, a' közönséges bátorságra vigyázó Commissiónak égyik tagja arról tett a' N. Gyűllésnek jelentést, hogy a' minap gviltiniroztatott közönséges árendasnak *Darlinocourt*-nak égyik falujában egy paraszt 22 ezer lívrát talált arany pénzben, és egynéhány mázsát nyomó ezüst edényt, mellyek a' föld alá vóltak el rejtettve. — *Barrere* azt javaslotta *Jun.* 28 dikán tartatott gyűllésben, hogy azoknak az öfztályoknak polgári előjárói, a' kik a' köidúlást egyátallyában meg tiltó parantsolatlyát a' köz Jóra ügyelő Commissiónak bé nem telyesítették, adattassanak a' revolutionalis szék kezébe. — *Couthon* erőssen állitotta, hogy a' külső hatal-

masságoknak titkos ágensei azon iparkodnak, hogy a' földnek idei termését el veztegethessék, 's az által drágaságot és éhséget okozzanak Fr. Országban. — *Sabaudiának* lakosai 75 mázsa sajtot küldöttek *Párisba*, mellyből egy egy polgárra egygy fertály font rendeltetett. — Az olaj igen szűk, és így igen kevés salátát ehetnek a' *Párisi* nyalánk ízájuk, a' kiknek nyári vatsorájok kiváltképen olajos salátából szokott állani. Értésére esvén a' N. Gyüllésnek, hogy a' *Rajna* mellett táborozó Prusszus seregekből egynéhány ezer ember parantsoltatott *Austriai* *Belgiomba* menni, meg parantsolta, hogy egynéhány ezerrel szaporitasson a' *Rajna* ármádia, és igyekezzen el veztetett tanyáit visszafordítani. — A' *Lüttichi* levelek azt befizlik, hogy a' *Párisi* Convent 25 ezer embert rendelt az észak, és ugyan annyit a' *Sambre* mellett lévő ármádiától a' *Vendei* osztályba való marsirozásra, az ottan lévő *Rojalisták* meg zaboláztatásokra. A' kik a' királyt kívánóknak, és a' *Ligeris* környékének, 's *Kis-Britanniának* mivoltát esmérők, azt mondgyák, hogy valameddig a' Fr. háború tart, addig gondolni sem lehet, hogy az ottan való zenebona letsendesedjen. Azon 17 ezer ember közzül, a' kik múlt éftendőben oda küldettek a' *Rojalisták* ellen, nem maradt 500 nál több életben. — A' királyt kívánó, vagy a' mint akkor neveztetett, a' keresztény seregnek kavallériája és ártillériája jobbadon mind reguláris katonákból állott. Az úgy nevezett *Royal-Allemand* regement, a' kik többnire mind *Alsátiai* fiak vóltak, és egygy ki költözött *Frantziákból* álló hűszár sereg is vólt köztök. A' *Yerseyi* és *Guernseyi* szigetektől is számos segítséget kaptanak, a' kik többnire éjjel szoktak a' szárazon ki szállani.

Elegyes Tudósítások.

Hood Anglus Admirál hazájába lett visszafordulásakor *Génua* mellett menvén el hajójával, ca-

tegorice meg izente a' *Génuai Tanátsnak*, hogyha nemha hadat indítándanak a' Frantziák ellen, leg ottan úgy fog velek bánni, mint a' szövetséges fejedelmeknek ellenségeivel. Mitsoda válaszzt adott légyen ezen fenyegető declaratióra a' *Génuai Tanáts*, még eddig nem tudatik. Kiváltképen az által bolfszontatott fel a' *Londoni ministerium*, hogy ez a' respublica maga ki kötő helyeibe való bé menetelre annyi Frantzia hajóknak adott engedelmet, mint a' több szövetséges fejedelmek hajóinak, az az, a' mikor ezeknek hajói közül négynek szabad a' *Génuai* ki kötő helybe bé menni, ugyan akkor 4 Fr. hajónak adattatik azon szabadtság. Mellyből világosan ki tettezik, hogy a' *Génuai Tanáts* nagyobb hajlandósággal viseltetik a' Fr. respublicához, mint az az ellen hadakozó szövetséges fejedelmekhez. — Egy *Londoni* levél azt beszéli, hogy a' *Bresti* flottán lévő Fr. nemzeti biztós St. *Andre* ennekelötte néhány esztendőkkel református pap vólt, a' ki igen keveset, vagy éppen semmit sem érthet a' tengeri veszedelmes ütközetekhez. — Egy *Májusnak* utolsó napján költ *Turini* levelekből azt olvasuk, hogy Gróf St. *Amour Saorgiának* commendánsa halálra sentenziáztatván, meg esmérte hitetlenségét, és ki vallotta azon complótot, melly a' királyi familiának veszedelmére készitetett. — Az ő útmutatása szerént 30 nagy caliberű ágyú, és egynéhány láda golyóbis, 's munitió taláztatak a' városnak *Susina* nevű kapuja alatt el ásattatva. Ő fedezte azt is fel, hogy a' *del saccorso de la cittadella* nevű úttza és királyi pálo a alá minák ásattattak, és töltettek meg puska porral; Ezen vallás tétele után, meg kegyelmezett ugyan a' nevezett Gróf életének a' király, hanem holtig való rabságra küldötte ötet. Tudakoztatván arról is, mi módon lehetett azt olly titkosan végbe vinni, azt felelte, hogy ő azt nem tudja. — Az öszve esküttek közt sok nagy születésű és méltóságú személlyek taláztatnak, 's többnyire mind tömlöztzre is rakattak.

Magyar Ország.

Sellye, Nyitra Vármegyében Jun. 30-ik napján. — Tegnap előtt nagy rémülést okozott minékünk, és ennek az egész környéknek a' rettenő égi háború, mellynél allig lehet nagyobbat képzelni. Itten helységünkben hat arató embert vert agyon a' ménkö, és még többet meg sebesített, a' kik az égi háború, és az azt követett zápor esső elől árnyékos élő fák, és széna boglyák alá vonták magokat. Tanúságára lehet az égi háborúknak okait, tulajdonságait, és következtéseit nem értő köz népnek, hogy nintsen veszedelmesebb, mint nyárban a' villámások, menydörgések, és zápor essőkelőtt, fák, széna boglyák, és búza kerestek alá rejtezni, mivel az azokra fel menő testnek gőzölgései, a' ménykönek electrica, avagy tüzelő matériáját magokhoz vonnyák. Hasonló veszedelemnek tárgyaivá teszik azok ki magokat, a' kik az illy égi háborúk közt, vagy sebesen futnak, vagy ló hátán nyargalnak, vagy szekereznek, mivel, a' mint sok szomorú példák bizonyittyák, sok embert vert már a' ménykö ekként agyon! Legjjobb volna az olyan embereknek, a' kik ilyen időkben a' mezőkön vagynak, hasmánt a' földre le feküdni, 's úgy várni el a' villámásoknak és menydörgéseknek végét. Azt tudakozhatná töllem valaki: vagyon é eszköz a' ménykö által meg öletett embernek életre való villza hozására? Igen is vagyon, nem kell gondolni, hogy a' ménykö által illettett ember mingyárt meg hallyon, valóságga az után egy 's több órával is lehet némellyikben valamelly kis életetskét tapasztalni, mellyet leg inkább vagy éltető erének gyenge, és tsak allig érezhető dobogásán, vagy az orra alá tartatott pehelynek lengedezésén lehet észre venni. De ha az életnek ezen jelei nem tapasztaltatnának is a' ménykö által illettett emberekben, még is jobb volna az eszközöket meg próbálni, mint nem — számtalan példák bizonyittyák, hogy az ily-

lyetén személy az eszközökkel való élés után ismét vízszra tért az éietre, valamint azt is, hogy az illy szerentsélen emberek el temettetések után fel elevenedvén, ki gondolhatatlan kínok közti múltanak ki e' világból, föld alá rekesztetett koporsóikban. Minden más eszközök között leg hatóságosabbnak lenni találtatott az Orvosok által a' földi földő, *balneum terrae*, mellyel következendő módon kellett élni: Olly hamar, a' mint lehet a' történet után egy kis horizontalis, avagy sir forma gödröt kell a' morsás földbe ásni, a' ménykö által meg üttetett embert abba hanyat fektetni, 's a' fején kívül egész testét bé fedezni a' ki ásatott nyers földel, a' fejét 's ortzáját pedig gyakorta fris vízzel öntözgetni. Nem egy 's két, hanem sok tapasztalás által jónak lenni találtatott ez az eszköz.

Ennek az eszköznek hasznát könnyű annak természetéből ki húzni. — A' villám, melly igen vékony phlogistonból, az az, tüzet kapó matériából áll, a' testet illetvén, ölzve zavarja, sőt gyakorta el pattantya a' leg vékonyabb ereket, és így nem elegendő az atmosphaera, avagy levegő ég hirtelen azon vékony tüzes matériának testből való ki húzására. Ellenben, hogyha az illyetén villám által illettetett test a' földbe tetik, az ottan lévő tiszta, és minden phlogistontól üres levegő ég, és a' testet bé borító friss föld, magokba szivják a' phlogistont, 's ki üresítik azt, a' testnek ártalmas matériájától. Vajha tehát próbára vétetődne, ez az emberi nemzet hasznára szolgáló eszköz.